

рокият и масивен *Рило-Родопски масив*. Отъ срѣднитѣ български планини и отъ планинитѣ на Юго-западна България този масивъ се отдѣля отъ ясни тектонични и морфологични граници. Въ него влизатъ най-широкитѣ и най-високи български планини, именно: *Рила*, *Пиринъ* и *Родопи*.

Презъ долината на Струма на западъ се издига *Осоговската планина*, *Влашка планина* и продължението имъ до Струмишкото поле.

Между Ихтиманска Срѣдна гора и границата и южно отъ Зап. Ст. планина се разтила планинска земя, характерна по това, че тукъ нѣма определени планински системи, а само отдѣлни ядра, между които се разтилатъ множество високи полета. Почти въ срѣдата на този планински свѣтъ се издига като широкоосновенъ пресеченъ конусъ *Витоша планина*. Тя е възелъ на по-голѣмата частъ отъ планинскитѣ разклонения на Ю.-зап. България, а сѣщо важенъ хидрографски центъръ. Около нея се впитатъ горнитѣ басейни на две голѣми български долини — на Струма и на Искъръ, които се отводняватъ въ две различни морета.

Западно отъ Витоша, отъ Ст. планина до Кюстендилското поле, се разтилатъ *планинитѣ на Краище*, които при в. Руй, на югославянската граница, стигатъ най-голѣмата си височина.

Макаръ и да е непрекъснатата верига, въ Стара планина, излизайки отъ тектонични и геоморфологични форми, се различаватъ три типични дѣла: западенъ, срѣденъ и източенъ.

Западна Стара планина заема пространството между долината на Тимокъ и Арабаконашката седловина. По-голѣмо е разпространението на гънкитѣ ѝ къмъ югъ, отколкото къмъ северъ. Поради това тя има по-стрѣмни севернитѣ си, а по-слабо наклонени южнитѣ си клонове. Почти въ най-широкото си мѣсто се пресича напреки отъ пролома на р. Искъръ.

Срѣдна Стара планина заема тази частъ, която се простира отъ Арабаконашката седловина на изтокъ и стига до възелния пунктъ Демиръ Капия, дето единното вододѣлно било се раздвоява, за да се продължи и къмъ планинитѣ отъ Тунджанския масивъ. Диплитѣ въ тази частъ на планината сж развити откъмъ северната страна, дето постепенно преминаватъ въ Дунавската Столова земя. Южнитѣ склонове сж прекъснати отъ надлъжната процепна и разседна линия, поради това тѣ сж стрѣмни.

Източна Стара планина заема цѣлото протяжение отъ Демиръ-Капия до черноморскитѣ брѣгове. Тя е характерна по две неща: 1) съ това, че постепенно се понижава къмъ изтокъ и 2) съ това, че склоноветѣ ѝ падатъ равномерно, както къмъ северъ, така и къмъ югъ. Поради това тя се явява като двустранно нагъната зона отъ старопланинската диплова джга.

Сѣщо и тритѣ орографски единици отъ общата Родопска маса, която се простира въ Царство България — именно, Родопи, Рила и Пиринъ, иматъ свои твърде характерни белези.

Родопи е най-широка и твърде разнообразна планинска маса. Въ срѣдната си частъ тя надминава 100 км. ширина. Отъ тамъ водятъ начало и най-якитѣ притоци на Марица. На първо мѣсто стои Вжча, после идатъ Арда, Елли-дере и Чепеларска рѣки.

Съ западната си частъ Родопи постепенно се повишава и стига въ високитѣ региони на Рила. Преминаването на тази планина къмъ Рила е съвсемъ незабѣлзано, тъй като отъ дветѣ страни

gnes les plus hautes et les plus larges de la Bulgarie, telles que celles de *Rila*, *Pirin* et *Rhodopes*.

A l'Ouest de la vallée de Strouma, s'élèvent les montagnes d'*Ossogovo*, de *Vlachka* et de leurs ramifications jusqu'à la plaine de Stroumitza.

Entre la montagne de *Sredna-Gora* d'Ihtiman et la frontière, et au Sud de la partie occidentale de *Stara-Planina*, s'étend une terre montagneuse caractérisée en cela, qu'ici il n'y a pas des systèmes montagneux déterminés, mais seulement des hauteurs distinctes, entre lesquelles se trouvent plusieurs plaines élevées.

Presqu'au milieu de ce monde montagneux s'élève, comme un cône massif, la montagne de *Vitocha*. Elle est un noyau de la plus grande partie des ramifications montagneuses de la Bulgarie Sud-Ouest, et en même temps, un centre hydrographique important. Près d'elle s'entrelacent les bassins supérieurs des deux grandes vallées bulgares — celles de *Strouma* et de l'*Isker*, qui se déversent dans deux mers différentes.

A l'ouest de *Vitocha*, de *Stara-Planina* jusqu'à la plaine de *Kustendil*, s'allongent les montagnes de *Kraichté*, qui, au sommet de *Rouy*, à la frontière Yougoslave, atteignent leur plus grande hauteur.

Quoiqu'elle soit une chaîne continue, *Stara-Planina*, tectoniquement et morphologiquement, se divise en trois parties typiques: occidentale, centrale et orientale.

Stara-Planina occidentale occupe une superficie entre la vallée de *Timok* et le défilé d'*Araba-Konak*.

L'étendue de ses rides est plus grande vers le Sud, que vers le Nord; par suite de cela, *Stara-Planina occidentale* a ses versants du Nord plus escarpés et ceux du Sud plus inclinés. Presque dans sa partie la plus large, elle est intercepté transversalement par l'enfoncement de la rivière d'*Isker*.

La partie *centrale de Stara-Planina* s'étend à l'Est du défilé d'*Araba-Konak* et atteint le point de *Démir-Kapou*, où sa ligne de partage des eaux se ramifie pour se prolonger aussi vers les montagnes du massif de *Toundja*. Les rides de cette partie de la montagne sont développées du côté septentrional, où se confondent graduellement avec l'immense terre en terrasse du Danube. Les versants méridionaux descendent profondément, par suite de quoi ils sont escarpés.

Stara-Planina orientale occupe une étendue de *Démir-Kapou*, jusqu'à la côte de la Mer Noire. Elle se caractérise par deux signes (particularités): 1) qu'elle s'abaisse graduellement vers l'Orient et 2) que ses versants descendent également vers le Nord que vers le Sud. Par suite de cela, elle se présente comme une zone, qui fait partie de l'arc ondulé de *Stara-Planina*, mais plissée des deux côtés.

Outre la chaîne plissée de *Stara-Planina*, en Bulgarie s'élèvent les montagnes massives des *Rhodopes*, telles que celles des: *Rhodopes*, *Rila* et *Pirin*.

La montagne des *Rhodopes* est la plus large et la plus variée des montagnes bulgares. Dans sa partie médiane, elle a une largeur de plus de 100 kilomètres et d'où les affluents les plus importants de la *Maritza* — *Vatcha*, *Arda*, *Elli-déré* et *Tchépélaraska*, prennent leurs sources.

Dans sa partie occidentale, la montagne des *Rhodopes* s'élève graduellement et atteint les régions hautes de la montagne de *Rila*, avec laquelle elle se confond imperceptiblement, parce que des deux côtés de la partie supérieure de la vallée de la *Maritza* et du col *Zavratitza*, d'une direction vers la rivière de *Mesta*, on trouve les mêmes lignes tecto-